

N:o 137.

Af herr **L. G. Broomé** i Bårslöf m. fl., om *skrifvelse till Kungl. Maj:t angående tryggande af föreningsrätten.*

Enligt svensk rättsuppfattning betraktas föreningsrätten såsom en allmän medborgerlig eller s. k. oförytterlig mänsklig rättighet. Att bilda föreningar eller att ingå i och tillhöra redan befintliga sådana erkännes sålunda såsom en laglig rättighet, hvilken icke utan vidare kan en medborgare fränkännas eller fränhändas. Ett enskildt kontrakt, hvarigenom någon afhändes denna rätt, borde därför betraktas som ett sådant aftal, som är lagstridigt och därför ej har någon bindande verkan. Denna föreningsrättens helgd är, såsom anmärktes under denna frågas behandling vid 1902 års riksdag, en naturlig följd af föreningssträfvandenas historiska betydelse. Den yrkesfrihet, som efterträdde medeltidens skråväsende, har visserligen skänkt samhällena bestående värden, men har därjämte under industrialismens framsteg ledt till en allas strid mot alla, där den öfvermakt, som det hopade kapitalet innebär, skrifver lagarna, och någon verklig frihet för dem, som stå i beroende af denna öfvermakt, ej vidare förefinnes. En sådan missriktning i utvecklingen har framtvungit sitt eget botemedel uti sammanslutningar mellan individerna i ändamål att bereda skydd åt den svage och genomföra den grundsatsen, att människorna böra hjälpa i stället för att bekämpa hvarandra. En allt större utveckling och fullkomning af föreningsrörelsen är därför under nuvarande förhållanden en af de främsta sociala uppgifter, som föreligga. »Allas kamp för alla» bör vara mottot för samhällsutvecklingen, och att för tillgodogörandet af förmenta enskilda intressen söka kväfva solidaritetskänslan och lägga hinder i vägen för den ur en sådan känsla framsprungna föreningsrörelsen är ett brott mot de ideella lagar, som i tidernas längd skola leda mänskligheten framåt till större utveckling och lycka. På

grund af missuppfattning rörande denna föreningsrätts betydelse ha på senare tiden många angrepp mot densamma förekommit. Det inträffar ej så sällan, att personer i skilda samhällsställningar af arbetsgifvare, förmän eller andra öfverordnade trakasseras och förföljas, därför att de anslutit sig till en för arbetsgifvaren eller den öfverordnade myndigheten misshaglig förening. Vi hänvisa i detta afseende till de bilagor, som finnas bifogade doktor David Bergströms motion n:o 127 vid 1902 års riksdag, samt de af motionären anförda exemplen vid ärendets behandling i Andra Kammaren den 17 maj 1902. Med dessa exempel för ögonen torde det ej vara för tidigt för Riksdagen att allvarligt taga i öfvervägande, huruvida det ej kan vara erforderligt att genom tydlig lagstiftning rikta allmänhetens uppmärksamhet därpå, att en allmän medborgerlig rättighet sådan som föreningsrätten omöjligen kan genom några slags bestämmelser eller öfverenskommelser bortkontraheras. Vid behandlingen af denna fråga vid 1902 års riksdag framhölls såsom det viktigaste skälet för ett afslag å motionen, att densamma endast afsåg att skydda arbetarnas föreningsrätt, men icke arbetsgifvarnes, och att en lagstiftning till skydd för föreningsrätten äfven borde innehålla bestämmelser, som tryggade den enskildes rätt att slippa ingå i föreningar. Då det emellertid torde vara lämpligast, att Kungl. Maj:t låter utarbета ett förslag till lagstiftning i detta syfte, torde vid ett sådant förslags utarbetande äfven hänsyn kunna tagas till frågan om behöfligheten af stadganden i sistnämnda båda afseenden, och lämpliga bestämmelser därom i lagförslaget intagas.

På grund af hvad vi nu i korthet anført, få vi härmed föreslå,

att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t ananhåller, att Kungl. Maj:t ville låta utarbета och inför Riksdagen framlägga förslag till lagstiftning, ägnad att trygga hvarje medborgares rätt att, utan hinder från någons sida, bilda, ingå i eller tillhöra föreningar.

Stockholm den 28 januari 1904.

L. Gust. Broomé.

M. Sundström.

Johan Forssell.

A. Thylander.

S. H. Kvarnzelius.

W. Johansson,
Öija.